

Преглед података о изабраном пропису

Гласило:	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Број / година издања:	40/2013
Врста прописа:	ПРАВИЛНИК
Назив правног прописа:	ПРАВИЛНИК О УТВРЂИВАЊУ ПРОГРАМА МЕРА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА ЗА 2013. ГОДИНУ, СА ПРОГРАМОМ МЕРА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА ЗА 2013. ГОДИНУ.
Напомена правног прописа:	

Датум објављивања:	Датум важења:	Датум почетка примене:	Датум ступања на снагу:	Датум уноса:
07.05.2013.			08.05.2013.	08.05.2013.

Датум укидања:	
МБР прописа који укида:	

Доносилац:	ОРГАН УПРАВЕ ИЛИ УПРАВНА ОРГАНИЗАЦИЈА - МИНИСТАРСТВА
Територијална јединица:	РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Област примене:	СТОЧАРСТВО. ВЕТЕРИНАРСТВО
Правни основ:	ЗАКОН О ВЕТЕРИНАРСТВУ. ДО ДОНОШЕЊА ПРОПИСА НА ОСНОВУ ОВЛАШЋЕЊА ИЗ ОВОГ ЗАКОНА ПР...,
Модификација:	
Модификује:	
Укида:	
Пропис је правни основ за:	

7. мај 2013.

Број 40 27

1685

На основу члана 51. став 1. Закона о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10 и 93/12),
Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК

о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2013. годину

Члан 1.

Овим правилником утврђује се Програм мера здравствене заштите животиња за 2013. годину, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 2.

Конкретне мере здравствене заштите животиња, рокови, начин спровођења тих мера, субјекти који ће их спроводити, извори и начин обезбеђивања и коришћења средстава, као и начин контроле спровођења мера утврђени су програмом из члана 1. овог правилника.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 110-00-00054/2013-09
У Београду, 26. априла 2013. године

Министар,

Горан Кнежевић, с.р.

ПРОГРАМ МЕРА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА ЗА 2013. ГОДИНУ

Ради спречавања појаве, раног откривања, ширења, праћења, сузбијања или искорењивања заразних болести и обезбеђивања система обележавања, регистрације, као и следљивости животиња спроводе се следеће мере:

- 1) обележавање и евидентирање животиња, регистрација и евидентирање газдинстава и уношење података о обележеним и евидентираним животињама, њиховом кретању и регистрованим газдинствима у Централну базу података о обележавању животиња (у даљем тексту: Централна база);
- 2) имунопрофилактичке мере: вакцинација свиња против класичне куге свиња, вакцинација живине против атипичне куге живине, вакцинација паса и мачака против беснила;
- 3) дијагностичка испитивања говеда на туберкулозу и ензоотску леукозу, бруцелозу, болест плавог језика и инфективно запаљење вимена говеда, оваца и коза;
- 4) дијагностичка испитивања у циљу раног откривања нарочито опасних заразних болести и других заразних болести животиња;
- 5) дијагностичка испитивања код побачаја;
- 6) дијагностичка испитивања у центрима за вештачко осемењавање говеда и свиња и дијагностичка испитивања приплодних бикова и нерастова који се користе за природно парење.

1. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ И ЕВИДЕНТИРАЊЕ ЖИВОТИЊА, РЕГИСТРАЦИЈА И ЕВИДЕНЦИЈА ГАЗДИНСТАВА И УНОШЕЊЕ ПОДАТАКА О ОБЕЛЕЖЕНИМ И ЕВИДЕНТИРАНИМ ЖИВОТИЊАМА КРЕТАЊУ ЖИВОТИЊА И РЕГИСТРОВАНИМ ГАЗДИНСТВИМА У ЦЕНТРАЛНУ БАЗУ

У циљу спречавања појаве, ширења, сузбијања и искорењивања заразних болести животиња и зооноза, сва говеда, свиње, овце, козе, копитари, пси, мачке и пчелиња друштва се обележавају и евидентирају у Централној бази, а газдинства на којима се налазе или узгајају говеда, свиње, овце, козе, копитари, живина, пчелиња друштва и рибе региструју и евидентирају у Централној бази.

Ветеринарске станице/амбуланте врше обележавања говеда, оваца, коза и свиња ушним маркицама, паса, мачака и копитара микрочиповима, као и кошница са пчелињим друштвима плочицама, у складу са посебним прописом.

Трошкове обележавања и регистровања животиња сноси власник, односно држалац животиње.

Ветеринарске станице/службе сваког месеца (до петог у месецу) достављају Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) извештај о броју утрошених ушних маркица и то посебно за прво обележавање и посебно за замењене или отпале ушне маркице.

Ветеринарске станице/службе ажурирају податке у Централној бази, врше активацију и деактивацију газдинстава, целог газдинства и по врстама животиња.

Средства за набавку ушних маркица/средстава за обележавање говеда, оваца, коза и свиња и унос података у Централну базу обезбеђена су у буџету Републике Србије.

II. ИМУНОПРОФИЛАКТИЧКЕ МЕРЕ

Имунопрофилактичке мере предвиђене овим правилником спроводе се вакцинацијом: свиња против класичне куге свиња, живине против атипичне куге живине, паса и мачака против беснила.

Вакцинацију свиња против класичне куге и живине против атипичне куге спроводе ветеринарске станице и службе, а вакцинацију паса и мачака против беснила спроводе ветеринарске станице и амбуланте.

1. Класична куга свиња

На свим газдинствима на којима се држе и узгајају свиње током целе године врши се континуирана вакцинација свих свиња вакцином од атенуираног К-соја вируса, према упутству произвођача вакцине, у складу са посебним прописом.

Приликом прве вакцинације против класичне куге свиња врши се обележавање свих свиња, у складу са посебним прописом.

Свиње се стављају у промет ако су обележене, вакцинисане и ако потичу са газдинства уписаног у Централни регистар објеката, на којем су вакцинисане све старосне категорије.

Ветеринарска станица/служба која обавља послове обележавања и вакцинације свиња води евиденцију о извршеним пословима и врши унос података у Централну базу.

Свиње које се изводе на заједничку испашу вакцинишу се најкасније 15 дана пре пуштања на испашу.

Вакцинација дивљих свиња укључујући и вакцинацију дивљих свиња у ограђеним ловиштима, фармама и одгајалиштима се не врши, осим у случају појаве класичне куге свиња, према посебном програму Министарства.

За сваку сумњу на појаву класичне куге свиња обавља се епизоотиолошки увиђај и дијагностичка испитивања, а сумња, као и потврда, пријављује се Министарству, у складу са посебним прописима.

Лабораторијска испитивања на класичну кугу свиња врше се у Научном институту за ветеринарство Србије у Београду и Научном институту за ветеринарство „Нови Сад” у Новом Саду, а о резултатима испитивања се обавештава надлежна ветеринарска инспекција и Министарство.

Средства за спровођење вакцинације, вакцину, дијагностичко испитивање на класичну кугу свиња, накнаду штете за убијене животиње у дијагностичке сврхе, еутаназирани животиње и нешкодљиво уклањање лешева, дезинфекцију зараженог објекта и дворишта обезбеђена су у буџету Републике Србије.

2. Атипична куга живине (Њукастл болест)

Живина, перната дивљач и голубови у свим облицима држања и узгоја се вакцинишу против атипичне куге вакцинама произведеним од лентогених сојева, ради сталног одржавања имунитета.

Вакцинацију против атипичне куге живине спроводи овлашћена ветеринарска станица/служба.

Контрола имунолошког статуса после извршене вакцинације врши се серолошким прегледом крвних серума.

Научни и специјалистички ветеринарски институти на територији за коју су основани сачињавају за власнике живине и пернате дивљачи у интензивном узгоју програм вакцинације и контроле имунолошког статуса (20 узорака крви по објекту 10 – 14 дана после извршене вакцинације у периоду това или одгоја, а у периоду експлоатације носиља приплодних и конзумних јаја свака два месеца).

Код живине намењене за тов у екстензивним условима узгоја вакцинација се обавља двократно у старости од једног дана у инкубатору распршивањем, као и од 14 до 18 дана кроз воду за пиће, распршивањем или окулоназално према упутству произвођача.

Код живине намењене за производњу приплодних и конзумних јаја у екстензивним условима узгоја, вакцинација се обавља четворократно: прва вакцинација се обавља у инкубатору у старости од једног дана распршивањем, а остале у старости од три, шест и 12 недеља према упутству произвођача вакцине укључујући и могућност употребе инактивисане вакцине.

У случајевима неповољне епизоотиолошке ситуације за живину и пернату дивљач у интензивном узгоју научни и специјалистички институти сачињавају план имунопрофилактике који се доставља надлежној ветеринарској инспекцији.

У случају неповољне епизоотиолошке ситуације може се спроводити вакцинација живине и пернате дивљачи која се држи у екстензивним условима узгоја против атипичне куге живине, вакцинама произведеним од мезогеног соја вируса, а на основу програма научних и специјалистичких ветеринарских институти.

Перната дивљач и голубови који се држе у екстензивним условима узгоја вакцинишу се према посебном плану научних и специјалистичких ветеринарских институти укључујући могућност употребе инактивисане вакцине.

За сваку сумњу односно појаву атипичне куге живине спроводи се епизоотиолошки увиђај.

Средства за дијагностичка испитивања код појаве сумње на атипичну кугу живине, накнаду штете за еутаназираних животиња, средства за еутаназу са нешкодљивим уклањањем лешева, дезинфекцију зараженог објекта и дворишта обезбеђена су у буџету Републике Србије.

3. Беснило

пси и мачке старији од три месеца вакцинишу се једанпут годишње, инактивисаном вакцином против беснила, према упутству произвођача вакцине. Вакцинација паса млађих од три месеца може се обавити уколико постоје оправдани разлози, према упутству произвођача вакцине. Приликом прве вакцинације паса и мачака врши се њихово обележавање микрочиповима, у складу са посебним прописом.

Корисници ловишта за свако ловиште евидентирају псе који се користе у ловне сврхе.

Све угинуле и одстрелене лисице и други дивљи месоједи за које постоји сумња да су инфицирани вирусом беснила дијагностички се испитују на беснило.

Дијагностичка испитивања животиња код сумње на беснило врши Научни институт за ветеринарство Србије у Београду.

Дијагностичка испитивања животиња које су биле у контакту са људима или су им нанеле повреде, код сумње на беснило, врши Завод за антирабичну заштиту „Луј Пастер“ у Новом Саду.

Средства за дијагностичка испитивања на беснило, убијене животиње, еутаназу са нешкодљивим уклањањем лешева, дезинфекцију објекта и дворишта и накнаду штете власницима код појаве беснила, обезбеђена су у буџету Републике Србије.

III. ДИЈАГНОСТИЧКА ИСПИТИВАЊА ГОВЕДА НА ТУБЕРКУЛОЗУ И ЕНЗООТСКУ ЛЕУКОЗУ, БРУЦЕЛОЗУ, БОЛЕСТ ПЛАВОГ ЈЕЗИКА И ИНФЕКТИВНО ЗАПАЉЕЊЕ ВИМЕНА ГОВЕДА, ОВАЦА И КОЗА

1. Бруцелоза, туберкулоза, ензотска леукоза говеда, болест плавог језика

Говеда, овце и козе једном годишње се дијагностички испитују, и то говеда на бруцелозу, туберкулозу и ензотску леукозу, а овце и козе на бруцелозу, при чему период од последњег испитивања не сме да буде краћи од 11 ни дужи од 12 месеци.

Туберкулинизацију и узорковање крви спроводје ветеринарске службе и ветеринарске станице, а дијагностичка испитивања научни и специјалистички ветеринарски институти.

У циљу припреме за одређивања статуса газдинства на бруцелозу, туберкулозу и ензотску леукозу говеда, научни и специјалистички ветеринарски институти дужни су да своје извештаје о дијагностичким испитивањима говеда припремају за свако

појединачно газдинство, као и за сваку индивидуалну животињу, без обзира на резултате испитивања. Извештаји се достављају у електронској форми преко ЛИМС (лабораторијског информационог система) ветеринарским службама, а власнику у писаној форми.

На основу добијених негативних резултата прегледа музних животиња на туберкулозу, бруцелозу, ензотску леукозу и инфективно запаљење вимена надлежна ветеринарска станица/служба издаје млечну карту, као доказ да је животиња здрава. Организације које се баве откупом и прерадом млека су у обавези да у одобреном објекту за сакупљање и/или прераду млека чувају копије млечних карата.

Средства за узорковање/вађење крви и дијагностичко испитивање на бруцелозу, ензотску леукозу, туберкулозу говеда, бруцелозу оваца и коза, накнаду штете за убијене и заклане животиње, за убијање и нешкодљиво уклањање лешева, дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију објекта и дворишта, обезбеђена су у буџету Републике Србије.

а) Бруцелоза говеда, оваца и коза

Дијагностичко испитивање говеда на бруцелозу, осим мужјака намењених за тов, врши се код свих животиња старијих од 12 месеци, а дијагностичко испитивање оваца и коза врши се код свих животиња старијих од шест месеци у циљу раног откривања бруцелозе и утврђивања и одржавања статуса газдинства говеда, оваца и коза слободног од бруцелозе.

Надлежни научни и специјалистички ветеринарски институти врше дијагностичка испитивања крвних серума говеда, оваца и коза применом брзих метода (брза серумска аглутинација, односно Розе Бенгал или флуоресцентна поларизација), а у случају позитивне реакције применом и потврдне серолошке методе (индиректна ЕЛИСА).

У случају добијања позитивног резултата врши се поновно узорковање крви код животиња које су реаговале позитивно уз присуство ветеринарског инспектора и епизоотиолога из надлежног ветеринарског институти. Испитивање узорка применом потврдне серолошке методе (компетитивна ЕЛИСА или РВК) на присуство специфичних антитела против бруцела врсте врши се у надлежном ветеринарском институти.

Научни и специјалистички ветеринарски институти чувају репрезентативан број узорка серума одређен од стране Министарства у банци серума најмање једну годину.

Говеда, овце и козе код којих је дијагностичким испитивањем потврђена бруцелоза најкасније у року од седам дана од добијања резултата убијају се на хуман начин, а лешеве се нешкодљиво уклањају у присуство ветеринарског инспектора, у складу са посебним прописом.

Овце или козе које потичу из зараженог стада, а код којих није потврђено присуство антитела против бруцела врсте упућују се на клање у одобрени објекат најкасније у року од 30 дана од добијања резултата, а говеда се испитују у складу са посебним прописом.

У случају да серолошки негативне овце и козе из зараженог дворишта није могуће упутити на клање Министарство може да писаном путем одобри њихово убијање на хуман начин.

Сви приплодни овнови и јарчеви пре пуштања у промет испитују се на инфекцију са *B. Ovis* (Epididimitisovaca).

б) Туберкулоза

Дијагностичко испитивање на туберкулозу врши се код свих говеда старијих од шест недеља применом интрадермалних туберкулинских тестова, у циљу раног откривања туберкулозе.

За спровођење туберкулинског интрадермалног теста користе се туберкулински прочишћени протеински деривати (туберкулин ППД) говеђи и авијарни, у складу са посебним прописом.

Животиње код којих је дијагностичким испитивањем утврђена туберкулоза надлежни ветеринарски инспектор у најкраћем року, а најкасније у року од 30 дана, упућује на клање у одобрени објекат, у складу са посебним прописом. У случају да животињу није могуће упутити на клање може да се одобри њихово убијање на хуман начин на основу писаног одобрења Министарства.

Сва заклана говеда и свиње прегледају се на присуство патогеномских лезија карактеристичних за туберкулозу.

У промет се стављају млеко и производи од млека животиња које су испитане на туберкулозу.

7. мај 2013.

Број 40 29

в) *Ензоотска леукоза говеда*

Ради раног откривања ензоотске леукозе говеда и припреме за успостављање статуса газдинства слободног на ову болест врши се дијагностичко испитивање свих женских и приплодних мушких говеда старијих од 24 месеца.

Дијагностичка испитивања врше се методом ЕЛИСА теста на групним узорцима према упутству произвођача дијагностичког теста. Ако се у групном узорку установи позитивна реакција, врши се и појединачно испитивање узорака крвних серума ЕЛИСА тестом.

Животиње код којих је дијагностичким испитивањем утврђена ензоотска леукоза најкасније у року од 30 дана надлежни ветеринарски инспектор упућује на клање у одобрени објекат у складу са посебним прописом. У случају да животиње није могуће упути на клање може да се одобри њихово убијање на хуман начин на основу писаног одобрења Министарства.

Када се код говеда закланих у објектима који су у складу са посебним прописом одобрени за клање животиња утврде туморозне промене сумњиве на lympho-sarcoma, ветеринарски инспектор узорке доставља у Научни институт за ветеринарство Србије, ради потврде. У случају добијања позитивног налаза, обавештава се и ветеринарска инспекција места порекла закланих говеда и Министарство.

У промет се стављају млеко и производи од млека животиња које су испитане на ензоотску леукозу.

г) *Болест плавог језика*

Ради откривања, праћења и сузбијања болести плавог језика спроводи се мониторинг говеда на болест плавог језика, по посебном програму Министарства. Мониторингом се обухвата популација говеда на сваком эпизоотолошком подручју, а сентинел фарме на којима се врши дијагностичко испитивање предлажу надлежни научни и специјалистички ветеринарски институти.

Крвни серуми се прегледају Ат – ЕЛИСА тестом, а крв РТ – ПЦР методом. Поред дијагностичког испитивања узорака крвних серума код говеда врши се и континуирано хватање и идентификација вектора болести плавог језика (инсеката из рода *Culicoides*).

д) *Инфективно запаљење вимена*

Произвођачи млека и производа од млека намењених за људску исхрану подвргавају сваку музну краву, овцу и козу прегледу на поремећај секреције вимена два пута годишње у размаку од шест месеци, применом брзе методе (Калифорнија маститис тест) коју спроводи надлежна ветеринарска станица/служба. У случају позитивне реакције надлежна ветеринарска станица/служба узорак млека доставља надлежном научном и специјалистичком ветеринарском институту на бактериолошко испитивање и на основу резултата бактериолошког испитивања спроводи лечење. Млеко може да се стави у промет по спроведеном лечењу, протоку времена каренце и по добијању негативног резултата.

IV. ДИЈАГНОСТИЧКА ИСПИТИВАЊА ЖИВОТИЊА У ЦИЉУ ОТКРИВАЊА НАРОЧИТО ОПАСНИХ И ДРУГИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ ЖИВОТИЊА

1. Дијагностичка испитивања у циљу раног откривања нарочито опасних заразних болести

У случају појаве сумње на нарочито опасну заразну болест спроводи се эпизоотолошки увиђај, узорковање патолошког материјала под надзором ветеринарског инспектора и дијагностичко испитивање у овлашћеној лабораторији према посебном програму Министарства, применом препоручених метода.

У случају погоршања эпизоотолошке ситуације у земљи и окружењу или другим земљама због појаве других нарочито опасних, егзотичних, нових болести или спречавања ширења ендемских болести врши се појачан надзор, узорковање и дијагностичка испитивања, према посебним програмима које доноси Министарство.

У циљу праћења и контроле здравственог стања и утврђивања присуства заразних и паразитских болести у слободној природи и интензивном, односно фармском узгоју као и приликом стављања у промет дивљачи и дивљих животиња, могу се вршити дијагностичка испитивања на друге болести, односно спровести

одређене имунопрофилактичке мере у зависности од животињске врсте и эпизоотолошке ситуације, на основу програма надлежног научног или специјалистичког института, уз сагласност Министарства.

Средства за дијагностичка испитивања код појаве сумње на нарочито опасне заразне болести укључујући и диференцијална дијагностичка испитивања, испитивања у циљу стицања и одржавања статуса земље слободне од појединих нарочито опасних заразних болести и у случају погоршања эпизоотолошке ситуације, накнаду штете за убијене животиње, еутаназу са нешкодљивим уклањањем лешева, дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију зараженог објекта и дворишта, обезбеђена су у буџету Републике Србије.

2. Друге заразне болести

а) Ехинококоза

Дехелминтизација паса и мачака старијих од три месеца против псеће пантљичаре *Echinococcus granulosus* обавља се средством које поуздано убија зреле и незреле облике пантљичаре континуирано током целе године, о чему се води евиденција у пасошу за кућне љубимце.

Ради спречавања ширења јаја пантљичаре у околину, најмање 48 часова после третирања паса, њихов измет се чини нешкодљивим.

Правно лице које се бави клањем животиња за јавну потрошњу, као и власници који кољу животиње за сопствене потребе, промене органе чине нешкодљивим прокувавањем, спаљивањем или прерадом у кафилеријама, о чему се води посебна евиденција.

У клиници се евидентира сваки утврђени случај ехинококозе и о томе се обавештава ветеринарски инспектор у месту порекла животиње.

б) Трихинелоза

Дијагностички преглед на присуство ларве *Trichinella* врши се методом компресије или вештачке дигестије у узорцима меса свих закланих свиња, закланих коња, као и код свиња закланих у домаћинству за сопствене потребе, а методом вештачке дигестије одстрелених дивљих свиња.

Приликом клања свиња за сопствене потребе власник/држалац животиње уз прописано узет узорак меса за преглед на трихинелозу доставља ветеринарској станици/амбуланти која врши преглед и ушну маркицу ради идентификације и евидентирања узорка заклане животиње, односно обавештавања Централне базе.

На свим газдинствима на којима се држе или узгајају свиње, власници/држаоци су два пута годишње спроводе планску дератизацију преко овлашћене ветеринарске станице.

План систематске дератизације доноси надлежни научни или ветеринарски специјалистички институт на основу анализе эпизоотолошке ситуације за своје подручје.

Систематску дератизацију зараженог подручја врше ветеринарске организације којима су по јавном конкурсном и закљученом уговору са Министарством поверени наведени послови из Програма мера и које испуњавају прописане услове за вршење дезинфекције, дезинсекције и дератизације.

Ветеринарски инспектор у клиници евидентира сваки утврђени случај трихинелозе и о томе обавештава ветеринарског инспектора у месту порекла животиње ради предузимања мера и пријаве болести.

в) Салмонелоза живине

Узимање узорака од кока носила, јата живине за одгој подмлатка, узгој и репродукцију, товних пилића и у инкубатору врсте *Gallus gallus* (домаћа кокош) у циљу утврђивања преваленције бактерија из рода *Salmonella*, лабораторијско испитивање и мере које се спроводе у случају сумње, као и потврђеног случаја *S. Enteritidis* и *S. Typhimurium*, односно *S. Hadar*, *S. Infantis* или *S. Virchow* спроводе се у складу са посебним прописом.

Узимање узорака од приплодних и товних ћурака у циљу утврђивања преваленције бактерија из рода *Salmonella*, лабораторијско испитивање и мере које се спроводе у случају сумње, односно потврђеног случаја *S. Enteritidis* и *S. Typhimurium* спроводе се по програму Министарства, у складу са посебним прописом.

Сва јата живине (пловуше, фазани, морке и др.), осим јата из ст. 1. и 2. ове подгачке, без обзира на врсту и категорију живине, чији су производи намењени јавној потрошњи или се живина узгаја ради даље продаје, се бактериолошки, односно серолошки испитују достављањем службених узорака у лабораторију.

Сваки власник/држалац врши проверу здравственог статуса јата у свим фазама производње за сваки турнус, а узорке узима надлежна ветеринарска служба у складу са посебним прописом. Узимање узорака у сврху службених контрола врши се од стране ветеринарске станице/службе под надзором ветеринарског инспектора.

Власник јата пре стављања у промет обезбеђује да су живина за клање, живина која се узгаја ради даље продаје и производи од живине намењени за јавну потрошњу безбедни за јавну потрошњу, што се доказује поседовањем лабораторијског извештаја о здравственом стању живине и производа од живине намењених за јавну потрошњу који није старији од две недеље за домаћу кокош, односно који није старији од шест недеља за товне ћурке, који су издати од лабораторије надлежне за то епизоотиолошко подручје.

Ради утврђивања свих салмонела од значаја за јавно здравство у резултатима налаза потребно је, осим серотипова прописаних овим правилником и посебним прописом, навести и све остале утврђене серотипове.

Фабрике и мешаоне хране за животиње достављају на бактериолошки преглед у надлежни ветеринарски институт узорке свих хранива (компоненти) животињског порекла пре припремања хране за живину, а једном месечно узорке свих готових смеша.

У циљу утврђивања преваленције бактерија из рода *Salmonella* код живине спроводи се мониторинг, према посебном програму Министарства.

з) Инфлуенца птица

Ради спречавања појаве, откривања, сузбијања и искорењивања авијарне инфлуенце примењују се мере и поступци у складу са Програмом за контролу, превенцију, сузбијање и искорењивање авијарне инфлуенце у Републици Србији усвојеним Закључком Владе 05 број 323-9829/2006 од 16. новембра 2006. године и посебним прописом којим се утврђују мере за рано откривање, спречавање ширења, дијагностику и искорењивање авијарне инфлуенце.

д) Хламидиоза птица

Сва матична јата и газдинства на којима се држе и узгајају и на којима се обавља промет егзотичних, украсних и собних птица и голубова се региструју у Министарству, а птице које потичу из ових објекта и намењене су за приплод, продају, изложбе и слично морају бити слободне од хламидиозе.

Лабораторијска испитивања на хламидиозу птица врши се у надлежном ветеринарском институту. Лабораторијски налаз за птице у промету не може бити старији од 60 дана.

ђ) Лептоспироза

Ради откривања, праћења и сузбијања лептоспирозе два пута годишње врши се дијагностичко испитивање применом методе микроскопска аглутинација (МАТ) код бикова, нерастова, овнова, јарчева и пастува који служе за природни припуст и производњу семена за вештачко осемењавање.

У случају неповољне епизоотиолошке ситуације на основу посебног програма Министарства, а на предлог надлежног ветеринарског института може да се врши испитивање и других врста и категорија животиња.

е) Кју-грозница

Испитивања на Кју-грозницу врше се ради откривања извора болести после појаве болести код људи, као и код сваког побачаја код говеда, оваца и коза.

Код појаве болести, на основу анализе ризика извршене од стране надлежних научних и специјалистичких ветеринарских института, Министарство може да одобри еутаназiju оболелих животиња на стручан и хуман начин.

Средства за дијагностичко испитивање на Кју-грозницу, надокнаду штете за убијене животиње и спроведене наређене мере у зараженом дворишту обезбеђена су у буџету Републике Србије.

ж) Антракс и инфекције говеда, оваца и коза изазване анаеробним и аеробним узрочницима

У дистриктним подручјима или подручјима у којима постоји ризик од појаве антракса или инфекција говеда, оваца и коза анаеробним узрочницима, врши се вакцинација пријемчивих животиња по решењу Министарства.

з) Трансмисивне спонгиозне енцефалопатије

Ради раног откривања и дијагностике Трансмисивних спонгиозних енцефалопатија (у даљем тексту: TSE) спроводи се мониторинг на говедима, овцама и козама, у складу са посебним прописом, као и контрола хране за животиње у погледу коришћења протеина животињског порекла и рибљег брашна у исхрани животиња.

Код свих угуинулих говеда старијих од 24 месеца, свих угуинулих увежених говеда и потомства увежених мајки без обзира на старост, као и код говеда закланих за исхрану људи која су старија од 30 месеци спроводи се дијагностичко испитивање у оквиру мониторинга.

Мониторинг оваца и коза спроводи се у складу са посебним прописом, код оваца и коза закланих за исхрану људи спроводи се код животиња старијих од 18 месеци или животиња које имају више од два стална секутића која су избила кроз десни. Узраст животиња процењује се прегледом зуба, као и на основу очигледних знакова зрелости или било каквог поузданог податка.

Дијагностичка испитивања у оквиру мониторинга на TSE применом метода у складу са посебним прописом обавља акредитована лабораторија Факултета ветеринарске медицине у Београду и Научног института за ветеринарство Србије у Београду.

и) Болести коња

(а) Инфективна анемија копитара

Ради откривања, праћења и сузбијања инфективне анемије копитара спроводи се дијагностичко испитивање на инфективну анемију копитара применом *Coggins* теста (агар гел имунодифузионим тест – АГИД) једанпут годишње, односно два пута годишње када су у питању коњи за производњу биолошких препарата (серуми и вакцине). Дијагностичко испитивање може да се изврши и применом ЕЛИСА теста, али се у том случају сваки позитивни резултат потврђује применом АГИД теста.

Код стављања копитара у промет лабораторијски извештај о дијагностичком испитивању на инфективну анемију копитара не сме бити старији од 30 дана.

Средства за надокнаду штете за убијене животиње и спроведене наређене мере у зараженом дворишту обезбеђена су у буџету Републике Србије.

(б) Болест западног Нила

Ради откривања, праћења и сузбијања, односно успостављања статуса земље на болести коња спроводи се дијагностичко испитивање коња на болест западног Нила применом ЕЛИСА теста према посебном програму Министарства.

Ради раног откривања присуства вируса западног Нила у природним резервоарима, утврђивања подручја циркулације вируса и ризичних подручја и процене ризика о могућем преношењу и ширењу вируса кроз популацију животиња и људи, врши се надзор код пријемчивих врста, као и хватање и идентификација вектора болести, према посебном програму Министарства.

(в) Куга копитара

Ради откривања, праћења и сузбијања, односно успостављања статуса земље на болести копитара спроводи се дијагностичко испитивање на кугу копитара, применом ЕЛИСА теста, по посебном програму Министарства.

ј) Болести риба

Врши се евиденција и регистрација свих објеката за узгој и држање риба, односно животиња аквакултуре, укључујући и

7. мај 2013.

Број 40 31

објекте за спортски риболов на којима се обезбеђује стални ветеринарски надзор са редовним клиничким прегледом животиња, узорковањем и лабораторијским испитивањима.

Отворене воде могу да се порибљавају само рибом пореклом из узгајалишта на коме су обављене мере контроле болести риба.

Клиничка контрола здравственог стања и инспекцијски преглед узгајалишта риба врше се у оним периодима године када је температура воде одговарајућа за развој одређених болести, и то: испод 14°C за заразну некрозу гуштераче, вирусну хеморагичну септикемију, заразну хематопоезну некрозу и ренибактериозу, испод 20°C за пролећну виремију шарана, односно изнад 24°C за кои херпес вирус.

Клинички преглед врши се два пута годишње при чему интервали између прегледа морају износити најмање четири месеца. Све производне јединице (рибњаци, базени, кавези итд.) прегледају се како би се утврдило присуство угинулих или риба необичајног понашања.

На свим пастрмским рибањацима:

– у време мреста (новембар – фебруар) врши се клинички преглед матичног јата пастрмских врста риба на присуство узрочника вирусне хеморагичне септикемије, заразне хематопоезне некрозе, заразне некрозе гуштераче и ренибактериозе,

– у пролеће врши се клинички преглед свих узрасних категорија.

На свим шаранским рибањацима:

– у пролеће при температури испод 20°C и у јесен при температури воде испод 18°C врши се клинички преглед шаранске млађи (једногодишња и двогодишња млађ),

– лети при температури изнад 24°C врши се клинички преглед свих категорија шаранске млађи (једногодишња и двогодишња млађ).

Дијагностичка испитивања спроводи Научни институт за ветеринарство Србије, Београд.

к) Болести пчела

Ради откривања, праћења и сузбијања болести пчела евидентирају се сва газдинства на којима се узгајају пчеле и спровode превентивне и/или дијагностичке мере за америчку кугу пчелињег легла, тропилелозу и етиниозу.

Узгој пчелињих матица за продају допуштен је само на пчелињацима који су под сталним ветеринарско-санитарним надзором.

У промет се стављају само здраве пчелиње заједнице, односно оне које потичу са регистрованих газдинстава, обележене и код којих су спроведене предвиђене ветеринарско-санитарне мере, у складу са посебним прописом.

(а) Америчка куга пчелињег легла

Преглед пчелињих друштава се врши два пута годишње, у пролеће и јесен.

На газдинствима у којима је у 2012. години утврђена америчка куга клинички се прегледају све пчелиње заједнице, као и оне које се налазе у кругу пречника три километра од зараженог пчелињака од стране надлежне ветеринарске службе, а под надзором ветеринарског инспектора.

На газдинствима за узгој и продају матица, која су уписан у Централни регистар објеката врши се клинички преглед свих пчелињих заједница током пролећа и јесени од стране надлежне ветеринарске службе.

Узорке из пчелињих друштава која су сумњива на болест овлашћена ветеринарска станица/служба доставља у надлежну лабораторију ради прегледа на америчку кугу пчелињег језгра. Свака сумња се потврђује лабораторијским анализама са проценом старости процеса.

На преглед се доставља комад саћа са поклопљеним леглом величине 10 x 10 cm на коме су знаци болести добро видљиви и у одговарајућој амбалажи.

Средства за накнаду штете која је настала уништавањем свих оболелих пчелињих друштава, уништених кошница и припадајућег прибора и опреме, дезинфекција зараженог пчелињака, опреме и прибора, обезбеђена су у буџету Републике Србије, ако патолошки процес није старији од два месеца и ако су пчелиња друштва регистрована и обележена у складу са посебним прописом.

(б) Тропилелоза

На свим пчелињацима врши се преглед подлошке на узрочника тропилелозе (*Tropilaelaps* spp.), а свака сумња мора бити пријављена овлашћеној ветеринарској станици/служби која ће обавити клинички преглед на тропилелозу у присуству ветеринарског инспектора и епизоотиолога.

(в) Етиниоза

На свим пчелињацима врши се преглед пчелињих друштава на етиниозу, а свака сумња се пријављује овлашћеној ветеринарској служби која спроводи клинички преглед на етиниозу у присуству ветеринарског инспектора и епизоотиолога.

л) Здравствени надзор код дивљачи и дивљих животиња

Корисник ловишта и других станишта дивљачи и дивљих животиња обезбеђује услове за спровођење имунопрофилактичких мера и дијагностичких испитивања дивљачи, као и одговарајуће услове за ветеринарско-санитарни преглед и узорковање одстрелене дивљачи, у складу са посебним прописом.

Корисник ловишта и других станишта дивљачи и дивљих животиња пријављује свако угуинуће, а корисници ловишта и санитарни одстрел дивљачи у ловишту ветеринару или ветеринарском инспектору. Ако се на основу клиничких симптома, анамнестичких података и епизоотиолошке ситуације, као и резултата обдукционог налаза код угуинуле или одстрелене дивљачи посумња на појаву заразне болести врши се дијагностичко испитивање и епизоотиолошки увиђај.

Пресељење и транспорт дивљачи и дивљих животиња не врши се без претходно спроведеног клиничког прегледа. Ако се врши пресељење дивљачи у ловиште, односно станиште које се налази у другој епизоотиолошкој јединици врши се узорковање крви и дијагностичко испитивање дивљих папकारа на туберкулозу и бруцелозу и дивљих свиња на класичну кугу свиња. Корисник ловишта обезбеђује услове за хватање и транспорт, као и карантински простор за смештај дивљачи до добијања резултата дијагностичког испитивања.

У промету дивљачи, у карантинском простору, у одгајалиштима и на фармама дивљачи, неопходно је обезбедити идентификацију јединки, као и одвојено држање различитих врста дивљачи.

VI. ДИЈАГНОСТИЧКА ИСПИТИВАЊА КОД ПОБАЧАЈА

Власник, односно држалац животиње пријављује сваки случај побачаја код аутохтоних и увезених крава, јуница, оваца, коза, крмача, назимица и кобила ветеринарској организацији.

Организовање, узимање и слање патолошког материјала и крви у надлежни научни или специјалистички институт врши ветеринарска организација уз присуство ветеринарског инспектора, ради утврђивања узрока побачаја (бруцелоза, лептоспироза, листериоза, кју-грозница, БВД, ИБР/ИПВ, Шмаленбергова болест и др.).

Научни и специјалистички институти евидентирају спроведена дијагностичка испитивања и епизоотиолошке податке за сваки случај побачаја, укључујући и податке о пореклу узорка, врсти животиње и идентификационим подацима животиње, узроку побачаја, резултатима испитивања и епизоотиолошкој повезаности са другим случајевима. Извештаји о резултатима испитивања на побачај достављају се Министарству.

Средства за узорковање и дијагностичка испитивања код утврђивања узрока побачаја обезбеђена су у буџет Републике Србије.

VII. ДИЈАГНОСТИЧКО ИСПИТИВАЊЕ У ЦЕНТРИМА ЗА ВЕШТАЧКО ОСЕМЕЊАВАЊЕ ГОВЕДА И СВИЊА И ДИЈАГНОСТИЧКО ИСПИТИВАЊЕ ПРИПЛОДНИХ БИКОВА И НЕРАСТОВА КОЈИ СЕ КОРИСТЕ ЗА ПРИРОДНО ПАРЕЊЕ

Дијагностичком испитивању у центрима за вештачко осемењавање говеда и дијагностичком испитивању приплодних бикова који се користе за природно парење подлежу све приплодне животиње два пута годишње на бруцелозу, туберкулозу, ензоотску леукозу говеда, кампилобактериозу, трихомонијазу, бовину вирусну дијареју, инфективни бовини ринотрахеитис и инфективни пустулозни вулвовагинитис и лептоспирозу.

Поред испитивања на присуство специфичних антитела у узорцима крвних серума приплодних животиња на бруцелозу, леукозу, инфективни бовиниринотрахеитис и инфективни пустилозни вулвовагинитис, говеђу вирусну дијареју и лептоспирозу врши се вирусолошко испитивање семена и то на сваких шест месеци на говеђу вирусну дијареју и на свака три месеца на инфективни бовиниринотрахеитис и инфективни пустилозни вулвовагинитис и микробиолошка испитивања испирка препуцијума бикова на *Campylobacter fetus* bsp. *Venerealis* и *Trichomonas fetus* на сваких шест месеци.

Дијагностичком испитивању приплодних нерастова у центрима за вештачко осемењавање свиња подлежу све приплодне животиње два пута годишње, и то на:

- бруцелозу (*B. abortus*, *B. suis*),
- туберкулозу (бовиним туберкулином),
- ауејцкијеву болест (методама базираним на серум неутрализацији или ЕЛИСА тесту),
- лептоспирозу (МАТ метода),
- ПРС.

Приплодне животиње морају да буду клинички здраве, а резултати лабораторијских испитивања на наведене болести негативни.

О резултатима лабораторијских испитивања животиња у центрима за вештачко осемењавање, односно приплодних мужјака, научни и специјалистички институт обавештава надлежног ветеринарског инспектора, односно Министарство путем месечног, односно годишњег извештаја, као и без одлагања ако се утврди присуство заразне болести код животиње која се испитује.

Средства за дијагностичка испитивања на бруцелозу приплодних бикова, нерастова, туберкулозу приплодних бикова и нерастова и ензоотску леукозу приплодних бикова обезбеђена су у буџету Републике Србије.

VIII. ПЛАН СПРОВОЂЕЊА ИМУНОПРОФИЛАКТИЧКИХ МЕРА И ДИЈАГНОСТИЧКИХ ИСПИТИВАЊА И КОНТРОЛА СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА МЕРА

Спровођење активности по Програму мера врше ветеринарске станице/службе/клинике којима су по јавном конкурсном закљученом уговору са Министарством уступљени послови из Програма мера, осим послова вакцинације паса и мачака које могу обављати ветеринарске станице/службе/клинике/амбуланте, у складу са законом којим се уређује ветеринарство.

Ветеринарске службе спроводе Програм мера за потребе сопственог сточарства.

Пре почетка спровођења имунопрофилактичких мера и дијагностичких испитивања ветеринарске организације, односно ветеринарске службе праве месечни план спровођења Програма мера који се доставља надлежном ветеринарском инспектору и надлежном институту.

Дијагностичка испитивања обављају научни и специјалистички ветеринарски институти, Завод за антирабичну заштиту „Луј Пастер“ у Новом Саду и Факултет ветеринарске медицине у Београду. У случају да надлежни ветеринарски институт није акредитован за спровођење прописаних метода, испитивање спроводи научни или специјалистички институт који је акредитован за та испитивања.

Научни, односно специјалистички ветеринарски институти врше дистрибуцију вакцина против класичне куге свиња, атипичне куге живине (осим инактивисаних вакцина за живину које у себи садрже и вирус атипичне куге живине) и беснила, као и туберкулина за спровођење туберкулинизације.

Избор дијагностичког средства за испитивање болести из Програма мера врши се узимајући у обзир техничке карактеристике теста и доказа о специфичности и осетљивости теста, према препоруци националне референтне лабораторије за поједине болести у координацији са Министарством. Валидацију дијагностичких китова, као и сваке серије која се први пут увози у Републику Србију врши национална референтна лабораторија за конкретну заразну болест.

Узорци који су реаговали позитивно на болести које се обавезно пријављују у научним или специјалистичким ветеринарским институтима достављају се националним референтним лабораторијама за поједине заразне болести ради потврђених испитивања.

Националне референтне лабораторије располажу довољним количинама дијагностикума за потребе раног откривања болести и потврдна испитивања за које им је издато решење о референтности и учествују у међулабораторијским испитивањима и размени

знања са светским референтним лабораторијама, односно референтним лабораторијама Европске уније. Националне референтне лабораторије за поједине заразне болести животиња организују међулабораторијска упоредна испитивања у којима је учешће обавезно за остале лабораторије које врше дијагностику тих болести.

Ветеринарске организације и надлежни научни, односно специјалистички ветеринарски институти евидентирају послове по Програму мера, а извештаје о спроведеним мерама достављају надлежном инспектору најкасније до десетог у текућем месецу за претходни месец.

Ветеринарски инспектор и надлежни институт врше анализу спровођења Програма мера за све ветеринарске станице, односно службе једанпут месечно за претходни месец узимајући у обзир месечни план, месечни извештај, укључујући и фактурни извештај које доставља ветеринарска станица/служба, податке из Централне базе, податке о испорукама вакцина, туберкулина, вакутајнера, образаца и других средстава за спровођење Програма мера, као и резултате службених контрола и друге податке.

Ветеринарске организације/службе и ветеринарски научни и специјалистички институти на крају календарске године сачињавају лагер листе вакцина, дијагностикума и других средстава која су предмет Програма мера.

Испитивање на болести за врсте и категорије животиња које нису прописане овим програмом мера спроводи се у складу са важећим посебним прописом за наведену болест.

О резултатима анализе спровођења Програма мера за све овлашћене ветеринарске организације надлежна ветеринарска инспекција саставља збирни месечни извештај за сваки округ који укључује појединачне извештаје за сваку ветеринарску организацију и доставља Министарству најкасније до 15. у текућем месецу за претходни месец.

Промет живих животиња врши се само ако су обележене и евидентирани на прописан начин, ако потичу из газдинстава регистрованих и евидентираних у Централној бази, ако их прати доказ да су спроведени послови по Програму мера и то на регистрованим сточним пијацима, догонима и другим окупним местима која су под сталном ветеринарском контролом.

Животиње, храна и производи животињског порекла могу да се ставе у промет само ако су извршене све мере утврђене Програмом мера.

Сакупљање, прераду и уништавање споредних производа животињског порекла, односно нешкодљиво уклањање лешева животиња обављају ветеринарске установе за сакупљање, прераду и уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла.

У случају утврђивања неправилности у спровођењу Програма мера по потписаним уговорима о пословно техничкој сарадњи и овлашћењу, за послове који се финансирају из буџета Републике Србије, ветеринарски инспектор без одлагања предузима мере из надлежности и о томе обавештава Министарство.

Ветеринарска инспекција врши редовну контролу спровођења Програма мера свих ветеринарских организације према плану службених контрола и радним циљевима.

О резултатима контроле, као и о наложеним мерама ветеринарска инспекција обавештава Министарство до 15. у месецу за претходни месец, односно одмах после утврђивања недостатака.

До краја јануара 2014. године ветеринарска инспекција сачињава годишњи извештај извршених контрола спровођења Програма мера у 2013. години.

У складу са обавезама земље проистеклих на основу чланства у ОИЕ и статуса будуће чланице ЕУ као и националног интереса контроле заразних болести животиња и зооноза, на територији Републике Србије се спроводе или су у припреми посебни програми контроле нарочито опасних и других заразних болести животиња кроз програм мониторинга на:

- 1) класичну кугу свиња;
- 2) беснило;
- 3) слинавку и шап;
- 4) болест плавог језика;
- 5) салмонелозе;
- 6) кампилобактериозе;
- 7) инфлуенце птица и свиња;
- 8) болести западног Нила;
- 9) афричке куге свиња;
- 10) ауејцкијеву болест;
- 11) бовине вирусне дијареје.